

BRAZYLIA

PODSTAWOWE INFORMACJE

Powierzchnia	8.547.404 km ² (5. miejsce na świecie)
Ludność	205 716 890 (5. miejsce na świecie)
Stolica	Brasilia
Waluta	Real brazylijski (BRL)

GOSPODARKA BRAZYLII

Globalny kryzys gospodarczy spowodował przejściowe zahamowanie kilkuletniego okresu stosunkowo wysokiego wzrostu gospodarczego Brazylii i spadek PKB w 2009 r., niemniej już w 2010 r. stopa wzrostu PKB wyniosła 7,5% i prognozy wzrostu PKB w najbliższych latach oscylują wokół 5%. Utrzymanie takiej stopy wzrostu będzie wymagało jednak znacznych inwestycji, zwłaszcza w infrastrukturze transportowej i energetyce, przy czym szereg inwestycji, zwłaszcza w infrastrukturze, było przyspieszonych z uwagi na organizację mistrzostw świata w piłce nożnej w tym roku oraz Olimpiady w 2016 r. w Rio de Janeiro.

Sytuacja makroekonomiczna Brazylii w połowie 2011 r. była ustabilizowana, mimo utrzymująco się szeregu negatywnych zjawisk hamujących wzrost gospodarczy kraju. Najważniejsze z nich to niska stopa inwestycji, brak wykwalifikowanej siły roboczej, skomplikowany system podatkowy, fatalny stan infrastruktury transportowej.

POLITYKA ENERGETYCZNA

Według ocen Międzynarodowej Agencji Energii Brazyliia w 2015 r., dzięki nowym złożom odkrytym na Oceanie Atlantyckim, stanie się szóstym światowym producentem ropy naftowej z wydobyciem rzędu 3 mln baryłek dziennie (obecnie 2 mln). W związku z nowymi perspektywami w sektorze naftowym rząd Brazylii uruchomił program rozbudowy stoczni brazylijskich, które były od wielu lat niedoinwestowane. Planowana jest budowa 49 statków do przewozu ropy, produktów pochodnych i gazu oraz budowa lub leasing 146 statków do obsługi platform wiertniczych. Przewidziana jest również budowa kilkunastu platform wiertniczych.

W 2009 r. uruchomiono drugi terminal do odbioru gazu płynnego w Zatoce Guanabara (stan Rio de Janeiro) o zdolności regazyfikacji 14 mln m³ gazu dziennie. Pierwszy terminal, w stanie Ceara, uruchomiony w 2008 r. ma zdolność odbioru 7 mln m³ gazu dziennie.

Niezależnie od rozpoczęcia eksploatacji nowych złóż na Atlantyku, rząd Brazylii buduje trzy nowe hydroelektrownie o dużej mocy (największa 11,2 tys. MW) oraz planuje budowę kilku elektrowni atomowych (obecnie Brazylia posiada dwie, a trzecia jest w budowie). Dynamicznie wzrasta ilość budowanych małych elektrowni wodnych (do 30 MW).

W ciągu najbliższych 5 lat będzie wybudowanych również około 40 elektrowni ciepłych o mocy do 700 MW na olej Diesla i węgiel (w północno-wschodnich stanach Brazylii).

Produkcja biopaliw (bioetanolu i biodiesla) oraz eksportu brazylijskiej technologii produkcji bioetanolu z trzciny cukrowej nadal są popierane przez władze. Na skutek kryzysu produkcja bioetanolu spadła w 2009 r. do 23 mld litrów, niemniej w 2010 r. osiągnęła poziom sprzed kryzysu w wysokości 25 mld l.

Na rynku brazylijskim istnieje obowiązek dodawania biokomponentów do oleju napędowego (w 2009 r. 4%, a w 2010 r. 5%), co spowodowało zwiększenie produkcji biodiesla do 1,8 mld litrów w 2010 r. W kwietniu 2008 r. zużycie bioetanolu w transporcie przekroczyło po raz pierwszy zużycie benzyny i tendencja ta utrzymuje się nadal. Bioetanol stosuje się również bezpośrednio w silnikach, bądź jako 25% dodatek do benzyny. Na arenie międzynarodowej Brazylia walczy o zniesienie barier dla eksportu swojego bioetanolu, głównie do USA i UE, jak dotychczas bez rezultatu.

W grudniu 2009 r. rząd Brazylii ogłosił pierwszy przetarg na dostarczenie energii z elektrowni wiatrowych. Wg prognoz rządowych w 2012 r. 3% energii elektrycznej w Brazylii będzie wytwarzane przez elektrownie wiatrowe.

POLSKO-BRAZYLIJSKA WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA

W stosunkach gospodarczych z Brazylią obowiązują następujące porozumienia i umowy:

- Porozumienie między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Federacyjnej Republiki Brazylii w sprawie transportu morskiego z dnia 26 listopada 1976 r.,
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacyjnej Republiki Brazylii o współpracy naukowo-technicznej z dnia 5 września 1996 r.,
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacyjnej Republiki Brazylii o ruchu bezwizowym podpisana 14 lipca 1999 r.,
- Umowa między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Federacyjnej Republiki Brazylii o usługach lotniczych podpisana 13 marca 2000 r.,
- Umowa między PAIiZ i brazylijską Agencją Promocji Eksportu i Inwestycji APEX o współpracy we wzajemnej promocji gospodarczej ze stycznia 2008 r.,
- Deklaracja Ministerstwa Rozwoju, Przemysłu i Handlu Zagranicznego Brazylii i Ministerstwa Gospodarki RP o wzajemnej współpracy z sierpnia 2009 r.

WSPÓŁPRACA UE – MERCOSUL I UE – BRAZYLIA

Podstawą przyszłych dwustronnych stosunków handlowych UE z Brazylią będzie Umowa Stowarzyszeniowa UE-Mercosul, która stworzy rozległy obszar wolnego handlu. Umowa ta jest obecnie przedmiotem negocjacji i powinna dać impuls dla regionalnej integracji handlowej między krajami Mercosul oraz stymulować nowe możliwości handlu z UE poprzez usunięcie taryfowych i pozataryfowych barier w handlu. Umowa Stowarzyszeniowa UE-Mercosul obejmie swym zakresem m.in. kwestie handlu towarami i usługami, inwestycje,

aspekty prawa własności intelektualnej (IPR), w tym ochronę oznaczeń geograficznych, zamówienia publiczne, bariery techniczne w handlu oraz środki sanitarne i fitosanitarne.

Negocjacje Umowy Stowarzyszeniowej toczą się od 1999 r. Po zawieszeniu w 2004 r., rozmowy zostały wznowione w 2010 r. w wyniku aktywnego działania prezydencji hiszpańskiej w Radzie UE, a także pewnych ustępstw ze strony Mercosul (zwłaszcza Argentyny). Fakt ten został ogłoszony na szczycie UE-Ameryka Łacińska w Madrycie w maju 2010 r. Negocjacje są kontynuowane w 2011 r.

UE jest dla Brazylii największym partnerem handlowym, stanowiąc 21,4% jej całkowitej wymiany handlowej (w 2010 r.). Zaś dla UE Brazylia jest 10 parterem handlowym, ale największym eksporterem produktów rolnych do UE, z udziałem 12,4% w całkowitym imporcie (w 2010). W wymianie towarowej z Brazylią Unia Europejska odnotowuje ogólny deficyt sięgający ponad 4,1 mld Euro (w 2009 r.), natomiast w handlu usługami zanotowano nadwyżkę na kwotę 2,4 mld Euro. UE jest największym inwestorem zagranicznym w Brazylii w wielu sektorach gospodarki.

POLSKO-BRAZYLIJSKA WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA

WSPÓŁPRACA HANDLOWA

Wstępne dane GUS uzyskane z Ministerstwa Gospodarki, jak i z brazylijskiego Ministerstwa Rozwoju, Przemysłu i Handlu Zagranicznego (Secex MDIC) za 2012 rok wskazują, że doszło do utrzymania polsko - brazylijskiej wymiany handlowej na podobnym poziomie do analogicznego okresu roku 2011. Polska zwiększyła znacznie swój eksport i ograniczyła import. Dwustronne obroty handlowe między naszymi krajami w roku 2012 r. osiągnęły jeden z najwyższych (aczkolwiek nieznacznie niższy niż w roku 2011) poziomów w historii naszych stosunków handlowych z Brazylią.

Według polskich danych GUS za 2012 rok obroty wyniosły 1.387,1 mln USD, co oznacza spadek jedynie o 0,93 % w porównaniu do roku 2011, kiedy osiągnęły 1.400,1 mln USD. Polski eksport w analizowanym okresie wyniósł 478,7 mln USD (wzrost o 27,3 % do roku poprzedniego, kiedy wynosił 376,1 mln USD), import natomiast 908,4 mln USD (spadek o 11,3 %, w 2011 roku wynosił 1.024,1 mln USD). Zmniejszyło się ujemne saldo obrotów handlowych (w 2012 r. wyniosło – 429,7 mln USD w porównaniu do – 647,996 mln USD w 2011 r.).

Natomiast obroty handlowe polsko-brazylijskie, wg danych brazylijskich (Secex MDIC) wyniosły w 2012 r. 1.016,5 mln USD, a w roku poprzednim 947,8 mln USD (co oznacza wzrost w stosunku do 2011 r. o 6,75 %). Polski eksport w 2012 r. był najwyższy w historii obrotów handlowych brazylijsko-polskich i wyniósł 626,5 mln USD (wzrost o 25,6 % stosunku do 2011 r., kiedy osiągnął wartość 466,3 mln USD), a import 390,0 mln USD (spadek o 19,0 % - w 2011 w import wynosił 481,5 mln USD). Saldo obrotów handlowych w 2012 r. było również najwyższe i wyniosło +236,5 mln USD a w roku poprzednim 2011: - 15,2 mln USD.

Różnica w danych SECEX i polskich wynika głównie z realizacji niektórych transakcji handlowych za pośrednictwem innych krajów, głównie Holandii i Niemiec. Dotyczy to głównie naszego importu produktów rolno-spożywczych z Brazylii.

Udział Polski w ogólnej wymianie handlowej Brazylii pozostaje niewielki i nieznacznie przekracza 0,2% (0,28% w imporcie i 0,16% w eksporcie). Podobnie udział Brazylii w obrotach handlu zagranicznego Polski jest niewielki i wynosił w roku 2011 jedynie 0,37 %

(w eksporcie 0,26% i imporcie 0,46%). Udział Polski w obrotach Unii Europejskiej z Brazylią stanowi 1,1 % (0,9 % w brazylijskim eksporcie i 1,2 % w imporcie).

Analiza struktury polskiego eksportu i importu według brazylijskich danych za rok 2012:

Eksport: węgiel koksowy (udział w eksporcie 16,74%), siarczan amonu (6,8%), elementy mebli do siedzenia (3,64 %), nawozy mineralne lub chemiczne (3,50%), aparatura telekomunikacyjna (2,58%).

Import: tytoń Virginia (udział 24,58%), samoloty (18,02%), makuchy i oleje sojowe (9,0%), krzem (4,16%), tytoń Burley (4,44%), części samochodowe (3,64%), amortyzatory do traktorów i samochodów (2,87%), kawa niepalona w ziarnach (2,70%).

Analiza struktury polskiego eksportu i importu na podstawie polskich danych za 2012 r.:

Polski eksport do Brazylii: wyrobów przemysłu maszynowo-elektrycznego (205,26 mln USD w 2012 roku, w roku poprzednim 150,9 mln USD), przemysłu mineralnego (91,25 mln USD w 2012 roku, 26,77 mln USD w 2011 roku) oraz wyrobów przemysłu chemicznego (117,88 mln USD w poprzednim 127,96 mln USD) - stanowiły łącznie 86,6% całości naszego eksportu w 2012 r. na rynek brazylijski. Duży skok zaliczył węgiel koksowy zaliczany do grupy produktów mineralnych. Jego eksport w 2012 wzrósł o 500% stawiając go na pierwszym miejscu wśród wszystkich produktów sprzedanych do Brazylii. Niestety w 2012 roku nastąpił spadek o 16% w eksporcie grupy wyrobów metalurgicznych (w 2011 r. w porównaniu do 2010 r. spadek w tej kategorii produktów wyniósł aż 64 %), których dostarczono w 2012 roku za 21,73 mln USD (4,54% naszego eksportu do Brazylii), a w roku 2011 za 25,72 mln USD (6,84 % naszego eksportu do Brazylii). Na liście produktów metalurgicznych w 2012 roku zabrakło przede wszystkim szyn kolejowych, co może być spowodowane opóźnieniami w rozbudowie infrastruktury kolejowej w Brazylii. Wśród wyrobów przemysłu elektromaszynowego, których dostawy stanowiły prawie 43 % naszego eksportu do Brazylii, tj. 205,26 mln USD, ważną pozycją w roku 2012 na naszej liście eksportowej były maszyny i urządzenia elektryczne. Wśród nich na pierwszym miejscu znajduje się aparatura do telefonii przewodowej dostarczona za 25,27 mln USD (wzrost o 1216% w stosunku do roku 2011). Poza tym części i akcesoria do pojazdów samochodowych dostarczono za 21,40 mln USD (spadek o prawie 18% w stosunku do roku ub.). Nastąpił spadek o 25% dostaw elektrod węglowych, których dostarczono za sumę 10,78 mln USD. Pozycji żarówki i lampy wyładowcze dostarczono za 10,72 mln USD (wzrost dostaw o 29% w stosunku do 2011 r). O 20% wzrosły dostawy silników spalinowych, których dostarczono za kwotę 8,26 mln USD. Natomiast o 60 % wzrosły dostawy kotłów wytwarzających parę wodną – sprzedano ich za 10,46 mln USD.

W sekcji produktów chemicznych, których dostawy wyniosły 82,6 mln USD (spadek o prawie 15 %) największą pozycję w 2012 r. stanowił siarczan amonu, którego dostarczono za kwotę 33,94 mln USD (spadek wartości dostaw o 2,2%).

Nawozy mineralne lub chemiczne, azotowe sprzedano za 33,94 mln USD (spadek o 2,2%). Inne nawozy zawierające dwa lub trzy pierwiastki (azot, fosfor, potas) sprzedano za 10,84 mln USD (spadek o 49%). Leków dostarczono za kwotę 12,25 mln USD (spadek dostaw o 25 %). Związki z inną azotową grupą funkcyjną dostarczono za 12,35 mln USD (wzrost o 52%).

W sekcji tworzywa sztuczne dostawy wyniosły 35,28 mln USD (wzrost o prawie 13%), a sprzedaż dotyczyła głównie kauczuku syntetycznego, którego dostawy wyniosły 16,8 mln USD, opon - 5,97 mln USD, innych art. z tworzyw sztucznych - 5,0 mln USD.

Na liście za 2012 r. brakuje polamidów, które w 2011 roku zostały dostarczone za kwotę 4,5 mln USD.

W sekcji produkty mineralne, których dostawy w 2012 r. wyniosły 91,25 mln USD, najważniejszą pozycją był węgiel koksowy za 87,26 mln USD (wzrost o ponad 500% w stosunku do 2011 r. Był to również najważniejszy ogólnie produkt eksportowy w 2012. Odnotowano kolejny spadek, tym razem o 30%, dostaw paku i koksu pakowego otrzymywanego ze smoły węglowej dostarczonego w roku 2012 za 4,0 mln USD, podczas gdy w roku 2011 dostawy wyniosły – 5,6 mln USD, w 2010 - 6,4 mln USD, a w roku 2009 - 12,1 mln USD.

Stałą pozycją w naszym eksporcie są nadal meble do siedzenia, których eksport tym razem znacząco zmalał o 64 % do 7,13 mln USD (w 2011 r. wynosił on 19,84 mln USD).

Towarem, którego eksport wzrósł najwięcej w ujęciu procentowym w stosunku do roku 2011 są wyroby cukiernicze z białą czekoladą, niezawierające kakao z 0,2 mln USD w 2011 r. do 4,05 mln USD w 2012 r. W 2012 roku w polskim eksporcie produktami nowymi były warzywa przetworzone (wartość eksportu 4,3 mln USD) oraz odpady aluminiowe i złom (wartość eksportu 1,3 mln USD).

Analiza obrotów handlowych w 2012 roku wskazuje, że tradycyjne produkty eksportowane do Brazylii (m.in. nawozy, podzespoły samochodowe, elektrody węglowe oraz wyroby z grupy maszyn i urządzeń), utrzymują poziom dostaw z lat ubiegłych (tj. żadna z grup nie zaliczyła dużego spadku rok do roku, jedynie eksport wyrobów metalurgicznych spadł o ok. 16% w stosunku do roku 2011 i produktów chemicznych o ok. 8%), potwierdzając określoną pozycję na tutejszym rynku.

Import w ciągu 2012 r. wyniósł 908,4 mln USD i spadł w porównaniu do roku 2011 o 11,3 %. Na wzrost poziomu eksportu wpłynęła głównie dobra kondycja gospodarki brazylijskiej, mimo kryzysu światowego. Gorsze wyniki w imporcie są spowodowane głównie spadkiem wartości zakupów samolotów Embraer, części i akcesoriów samochodowych oraz celulozy.

Polska dokonywała zakupów tradycyjnie już importowanych z Brazylii artykułów rolno-spożywczych za 413,07 mln USD (wzrost o 1,88% w stosunku do 2011 r.), w tym tytoniu (134,12 mln USD w 2012r., 134,77 mln USD w 2011 r.), kawy (67,6 mln USD w 2012 r., 87,4 mln USD w 2011 r.), śruty i olejów sojowych (119,24 mln w 2012 r., 79,7 mln USD w 2011 r.), soków owocowych (44,1 mln w 2012 r., 58,8 mln USD w 2011 r.), cukru (6,08 mln USD w 2012 r., 15,6 mln USD w 2011 r.). PLL LOT dokonało kolejnych zakontraktowanych wcześniej zakupów samolotów pasażerskich

EMBRAER, m.in. użytkowanych przez polski rząd (167,9 mln USD w 2012 r, 210,9 mln w 2011 r.). Znaczącą pozycją na liście importowej były leki (82,9 mln USD w 2012 r., 73,9 mln USD w roku 2011). Zmalały zakupy celulozy (55,5 mln USD w 2012 r., 77,2 mln USD w 2011 r.) oraz części i akcesoriów samochodowych (w 2012 roku 39,5 mln USD, 56,7 mln w 2011 r.). Wzrosły zakupy kauczuku (3,83 mln USD w 2012 r., 0,4 mln USD w 2011 r.), skóry (20,09 mln USD w 2012 r., 13,3 mln USD w 2011 r.), herbaty mate (10,6 mln USD w 2012 r., 5,41 mln USD w 2011 r.) oraz pieprzu (5,9 mln USD w 2012 r., 1,6 mln USD w 2011 r.).

Polski import z Brazylii:

wyroby przemysłu elektromaszynowego (samoloty, dostawy kooperacyjne przemysłu motoryzacyjnego), produkty rolno-spożywcze (tytoń, makuchy, oleje sojowe, kawa, soki owocowe i owoce tropikalne), surowce mineralne (ruda żelaza, magnezyty, aluminium) oraz produkty chemiczne i tworzywa sztuczne.

WSPÓŁPRACA INWESTYCYJNA

W 2011 roku Bank Narodowy Brazylii zmienił zasady dotyczące gromadzenia i publikowania informacji na temat inwestycji zagranicznych w Brazylii. Nie jest już możliwe - jak miało to miejsce w ostatnich latach - uzyskanie informacji o danych inwestora, a jedynie o rodzaju inwestycji oraz jej wartości. Z drugiej strony, do inwestycji zalicza się od teraz pozycje „zakup i sprzedaż nieruchomości”, a zatem zakupy nieruchomości przez nie-rezydentów, bez konieczności zaangażowania w nie podmiotu gospodarczego zarejestrowanego w Brazylii.

Według danych przekazanych WPHi w Sao Paulo przez Bank Narodowy Brazylii w 2012 roku polskie firmy zainwestowały w Brazylii kwotę ok. 500 tys. USD. W opinii WPHI, mając na uwadze potencjał i uwarunkowania rynku brazylijskiego, jest to kwota niesatysfakcjonująca. Z drugiej strony, obserwując coraz większe zainteresowanie polskich firm tutejszym rynkiem, rozwój polskich inwestycji w kolejnych latach wydaje się być prawdopodobny

Swoją działalność w Brazylii kontynuują firmy, które w latach 2011-2012 otworzyły swoje biura w Brazylii – eSKY (branża internetowa), Medcom (branża kolejowa) i LUG (branża oświetleniowa).

Działalność w branży dystrybucji produktów branży kosmetycznej zawiesiła polska firma FM Group, największy inwestor w 2009 r. Nie doszło do reaktywacji zawieszanej w roku 2009 działalności firmy Ciech America Latina, której oferta na rynek brazylijski obejmowała ponad 60 różnych produktów chemicznych, w tym TDI, sodę kalcynowaną i nawozy fosforowe.

Działalność w branży dystrybucji produktów branży kosmetycznej kontynuowała polska firma FM Group, największy inwestor w 2009 r. Nie doszło do reaktywacji zawieszanej w roku 2009 działalności firmy Ciech America Latina, której oferta na rynek brazylijski obejmowała ponad 60 różnych produktów chemicznych, w tym TDI, sodę kalcynowaną i nawozy fosforowe.

POLSKIE INWESTYCJE W BRAZYLII OD ROKU 2000

Od lipca 2000 roku istnieje w Brazylii filia firmy KOMANDOR SA z Radomia, działająca w branży meblarskiej. Wg otrzymanych informacji od dyrekcji KOMANDOR DO BRASIL LTDA, spółka została utworzona przez kanadyjską filię polskiej spółki z dwoma współdziałowcami brazylijskimi. Dlatego też nie figuruje jakkolwiek zapis w danych Banku Centralnego Brazylii, że jest to inwestycja polska. Filia kanadyjska w 2002 roku scedowała swoje udziały w spółce KOMANDOR DO BRASIL LTDA spółce matce z Radomia. W 2004 roku Grupa Selena - holding spółek zajmujących się produkcją i dystrybucją chemii budowlanej (właściciel m.in. marki Tytan) - uruchomiła filię na rynku brazylijskim. Dotychczasowa działalność spółki Selena Sulamericana Ltda w Brazylii koncentruje się na produkcji pian poliuretanowych oraz dystrybucji pian, uszczelniaczy i klejów.

Od 2010 roku w Brazylii (Kurytyba) działa Grupa Chemiczna Boryszew pod nazwą Maflow do Brasil Ltda. Została ona nabyta przez włoski Maflow BRS, w 100% zależny od Boryszewa w październiku 2010 roku. Maflow do Brazil dostarcza przewody klimatyzacyjne i wspomaganie kierownicy do globalnych producentów samochodów z fabrykami zlokalizowanymi w Brazylii i Argentynie (m.in. VW, Fiat, GM, Nissan, PSA, Volvo). Skala polskich inwestycji w Brazylii jest znikoma, w porównaniu do innych krajów Unii Europejskiej, mimo że aktualnie jednym z ważniejszych kierunków inwestycji UE jest właśnie Bразylia, plasująca się zaraz za Chinami. Poziom inwestycji krajów UE w Brazylii jest wyższy niż inwestycje w pozostałych krajach BRICS razem wziętych. Jednocześnie, europejski

eksport do Brazylii to w 90% produkty przetworzone, podczas gdy Brazylia eksportuje do Europy głównie commodities oraz artykuły spożywcze.

W ostatnich latach Brazylia notuje bardzo wysokie liczby przyjmowanych FDI, które stanowią obecnie ok. 3% PKB. W 2010 roku do Brazylii napłynęło ok. 48,4 mld USD, a rok 2011 zamknął się rekordową liczbą 66,7 mld USD (wzrost o 34,7%). Według danych raportu World Investment Report 2011 UNCTAD, Brazylia znajduje się obecnie na 5 miejscu na świecie jeśli chodzi o wysokość napływającego FDI (za USA, Chinami, Hongkongiem i Belgią). Wraz z USA, Chinami i Indiami, Brazylia jest wskazywana jako najważniejszy odbiorca FDI w latach 2012-2013. Wg badań, 53% korporacji wykazuje optymizm w stosunku do środowiska inwestycji w Brazylii w roku 2013, podczas gdy w przypadku 2011 roku było to 34%. Brazylia, będąc tradycyjnie dużym biorcą inwestycji, staje się aktualnie także znaczącym inwestorem, jednak głównie w zakresie przemysłu wydobywczego, energetycznego, spożywczego oraz usług finansowych. Flagowymi inwestorami są największe firmy jak: Companhia Vale do Rio Doce (CVRD) (ruda żelaza, rudy metali kolorowych, celuloza), Petrobras (gaz, ropa) czy CSN (wyroby hutnicze). Według informacji publikowanych przez Bank Narodowy, koncerny te zwiększają swoje inwestycje za granicą, zwłaszcza w gospodarkach rozwiniętych. Wskazywane są firmy CVRD, Petrobras, Gerdau i Camargo Correa, Votorantim i Braskem, które dokonały przejęć zagranicznych firm w zakresie rudy żelaza, przemysłu spożywczego, stali, cementu, chemikaliów i rafinerii. Zaangażowanie małych i średnich firm jest praktycznie zerowe. Istnieje duży potencjał, który przy sprzyjających warunkach może zaowocować inwestycjami brazylijskimi w Polsce. Napływ brazylijskich inwestycji bezpośrednich do Polski dotychczas praktycznie nie istniał, podobnie jak z innych państw Ameryki Południowej, mimo na początku lat 2000 zaawansowanych rozmów między Companhia do Vale do Rio Doce (CVRD) a Portem Północnym, przy udziale Stalexportu, odnośnie budowy terminalu do przeładunku rudy żelaza w Porcie Północnym w Gdańsku.

PERSPEKTYWY I PROGNOZA ROZWOJU WSPÓŁPRACY GOSPODARCZEJ Z RYNKIEM BRAZYLIJSKIM

Po obiecującym roku 2010, gdy Brazylia osiągnęła 7,5 -procentowy wzrost gospodarczy, rok 2011 oznaczał dla Brazylii spowolnienie jej rozwoju. Ostatnie, niepełne jeszcze dane, wskazują na wzrost gospodarczy w wysokości 2,7 %, a zatem znacznie niższy niż planowany. Kontynuacja zaplanowanego przez władze Brazylii wzrostu rocznego PKB rządu 5% będzie wymagała znacznych inwestycji, zwłaszcza w infrastrukturze transportowej i energetyce. Rynek brazylijski (6.gospodarka świata) ma znaczenie strategiczne dla Polski. Przede wszystkim ze względu na jego bogate zasoby naturalne (m.in. boksyty, rudy żelaza, złoto, mangan, nikiel, fosforany, platyna, cyna, uran, ropa naftowa, hydroenergia, drewno) i żywnościowe. Dla polskiej gospodarki ważny jest również fakt, że Brazylia od wielu lat jest dużym importerem m.in. pojazdów samochodowych i części, sprzętu elektromechanicznego, leków, elektroniki, nawozów i chemikaliów. Priorytetowymi branżami dla dalszego rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej między Polską a Brazylią w 2012 roku będą przede wszystkim, podobnie jak w latach poprzednich: przemysł wydobywczy, stoczniowy i offshore, jak również obronny; nawozy, przemysł chemiczny; wyroby przemysły elektromaszynowego i aparatura radiowo-telewizyjna, przemysł kolejowy oraz motoryzacyjny (części i akcesoria). Jednocześnie, WPHI w Sao Paulo uważa, że istnieją szanse na rozwój współpracy w zakresie przemysłu technologii ochrony środowiska, rynku który w Brazylii nie jest jeszcze nasycony i będzie się dynamicznie rozwijał. Warto już dziś podjąć działania w celu promocji

naszej myśli technologicznej w tym zakresie. Oraz przemysłu kosmetycznego rynek kosmetyków – Brazylia jest trzecim światowym rynkiem kosmetyków; rynek intensywnie się rozwija, niemniej jednak nadal brakuje na nim zróżnicowanej asortymentowo i cenowo oferty. Sukces kluczowego w 2010 roku dla dwustronnej współpracy gospodarczej wydarzenia - Forum Gospodarki Morskiej Brazylia-Polska - wskazuje na celowość uczynienia ze współpracy sektorów stoczniowego, wydobywczego i obsługi portów wiodącego motywu działań WPHI również w 2012 r. Spośród firm zainteresowanych Brazylią widzimy postęp w działaniach firm takich jak: stocznia Gryfia (w 2011 r. podjęła działania w kierunku założenia przedstawicielstwa w Rio de Janeiro), TP Elbud (regularne wizyty handlowe w Brazylii), Towimor (regularne wizyty oraz starania o znalezienie się na vendors list Petrobras), Skana (były Zamech Elbląg, wygrany przetarg na dostawy dwóch wałów okrętowych dla statków budowanych w stoczni na Ilha Governador w Rio de Janeiro), H. Ciegielski (Wizyty i udziały w przetargach na dostawy silników dla stoczni w Rio de Janeiro). Według ocen Międzynarodowej Agencji Energii Brazylia, dzięki nowoodkrytym złożom ropy naftowej i gazu na Oceanie Atlantyckim, stanie się w 2015 r. szóstym światowym producentem ropy naftowej, z wydobyciem rzędu 3 mln baryłek dziennie (obecnie 2 mln). W związku z nowymi perspektywami w sektorze naftowym, rząd Brazylii uruchomił program rozbudowy stoczni brazylijskich, które od wielu lat były niedoinwestowane. Planowana jest budowa 49 statków do przewozu ropy, produktów pochodnych i gazu oraz budowa lub leasingu 146 statków do obsługi platform wiertniczych. Przewidziana jest również budowa kilkunastu nowych platform wiertniczych. Strona brazylijska jest szczególnie zainteresowana polskimi maszynami, urządzeniami i silnikami. Jednocześnie, po odbyciu się, w październiku 2009 r. w Sao Paulo, Brazylijsko-Polskiego Forum Obronności, z udziałem ministra Obrony Narodowej RP, nadal istnieje korzystny klimat i możliwość podjęcia współpracy polityczno-wojskowej i przemysłów obronnych Polski i Brazylii. Brazylia podjęła długookresową reformę swoich sił zbrojnych i przemysłu obronnego. W tej dziedzinie jest otwarta na współpracę międzynarodową, stawiając jednak warunek uzyskania dostępu do technologii. Na liście priorytetów sił zbrojnych Brazylii znajdują się zakupy i modernizacja samolotów myśliwskich, transporterów opancerzonych i łodzi podwodnych. Zapotrzebowanie wojsk lądowych obejmuje również m.in. systemy obrony przeciwlotniczej, systemy taktyczne wojny elektronicznej, rakiety, moździerze, noktowizory. Planuje się zakup nowoczesnego wyposażenia celem zwiększenia operatywności wojsk lądowych w rejonie Amazonii. Niezbędnym kryterium przy podejmowaniu decyzji o zakupach sprzętu za granicą będzie gotowość przekazania przez oferenta technologii celem uruchomienia dalszej produkcji w Brazylii. Ewentualna współpraca z Brazylią wymagać będzie także odpowiednich do wielkości tego kraju środków finansowych. WPHI w Sao Paulo odnotowało także otwarcie w 2011 roku attachatu wojskowego przy ambasadzie RP w Brasílii oraz zainteresowanie Grupy Bumar otwarciem swojego przedstawicielstwa na Amerykę Południową w jednym z miast Brazylii. Istotna, z punktu widzenia polskich interesów handlowych w Brazylii jest także sytuacja w sektorze nawozów mineralnych. Tylko 40% zapotrzebowania Brazylii na nawozy jest zaspokojone przez produkcję krajową. Reszta pochodzi z importu i proporcja ta utrzyma się w najbliższych latach. Otwiera to przed krajowymi dostawcami szerokie możliwości rozszerzenia i umocnienia polskiego udziału w rynku tego kraju. Brazylia posiada słabo rozbudowaną sieć połączeń kolejowych, co jest jedną z jej największych słabości w zakresie infrastruktury. W ostatnim okresie można zaobserwować nasilone starania o jej rozwój, zwłaszcza jeśli chodzi o skupiska miejskie. Dobrym przykładem wpasowania się polskiego eksportu w tą tendencję jest działalność w Brazylii firmy MEDCOM,

zaangażowanej w prace konsorcjum rozbudowującego i modernizującego metro w Sao Paulo. Sądzymy, biorąc pod uwagę aktywność promocyjną na rynku brazylijskim firm polskich z branży kolejowej, że w przypadku przyśpieszenia brazylijskich rządowych programów rozwoju infrastruktury transportowej więcej polskich wyrobów branży kolejowej znajdzie się na polskiej liście eksportowej. W związku z faktem, iż Brazylia jest 4 największym rynkiem samochodowym na świecie (po Chinach, Stanach Zjednoczonych i Japonii), istnieją perspektywy wzrostu dostaw kooperacyjnych w ramach przemysłu pojazdów mechanicznych z Polski do Brazylii. Analiza obrotów handlowych w 2011 roku wskazuje, że tradycyjne niszowe produkty eksportowane do Brazylii (m.in. elektrody węglowe, serwatka oraz wyroby z grupy maszyn i urządzeń), po zmniejszeniu dostaw w kryzysowym 2009 r., wróciły lub zbliżyły się do poziomu dostaw z lat przedkryzysowych, potwierdzając określoną pozycję na tutejszym rynku. Pokazuje to wyraźnie, że istnieje bardzo duży wachlarz możliwości ulokowania polskich produktów na rynku brazylijskim, niemniej wymaga to większej aktywności i nakładów ze strony polskich firm.

DZIAŁALNOŚĆ PROMOCYJNA

18 października 2012 r w siedzibie PAIiIZ odbyła się prezentacja oferty inwestycyjnej dwóch dynamicznie rozwijających się krajów Ameryki Łacińskiej: Brazylii oraz Kolumbii. Podczas spotkania Ambasador Brazylii w Polsce, Pan Jorge Geraldo Kadri oraz Ambasador Kolumbii w Polsce, Pani Victoria Gonzalez Ariza wraz z przedstawicielami instytucji odpowiedzialnych za promocję rodzimej gospodarki przybliżyli potencjał gospodarczy i ofertę inwestycyjną obu krajów. W 2009 roku podczas kryzysu finansowego, kiedy to zanotowano spadek światowego PKB o 2,1%, gospodarka Kolumbii odnotowała wzrost o 1,7%, a w 2010 – o 4,0%, t.j. powyżej prognozowanego wzrostu gospodarki światowej (3,8%). Od 2003 r. wskaźnik bezpośrednich inwestycji zagranicznych wzrósł o 669%, z 1.720 mln USD do 13,234 mln USD w 2011 r. Eksport - tylko między 2009 a 2011 - wzrósł o 73%. Brazylia stała się jednym z liderów odbiorców BIZ w ostatniej dekadzie, zajmując 15 miejsce jeszcze w 2009. W 2011 roku była już w czołówce, jeśli chodzi o wartość przyciągniętych inwestycji, ustępując zaledwie Stanom Zjednoczonym, Chinom oraz Wielkiej Brytanii. Kraj jest liderem w zakresie energii odnawialnej i trzecim największym producentem samolotów pasażerskich. Wśród kluczowych atutów Brazylii, jako atrakcyjnej lokalizacji dla inwestycji zagranicznych należy wymienić: wzrost gospodarczy oparty na zrównoważonym rozwoju, silny rynek wewnętrzny oraz stabilność kraju. Konferencja, zorganizowana przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych reprezentowane podczas spotkania przez Podsekretarz Stanu Beatę Stelmach, Ambasadę Kolumbii w Polsce, Ambasadę Brazylii w Polsce, PAIiIZ oraz Proexport Colombia – instytucję odpowiedzialną za promocję inwestycji, eksportu i turystyki Kolumbii, stanowiła wstęp do planowanej pod koniec listopada 2013 r. misji gospodarczej PKPP Lewiatan do Brazylii i Kolumbii. Rosnąca z roku na rok wymiana handlowa z Polską sprawiła, że rząd Brazylii podjął decyzję o promowaniu wzajemnych inwestycji. W tym celu, w Warszawie, otwarte zostało nowe centrum biznesowe Brazylijskiej Agencji Promocji Eksportu Inwestycji (ApexBrasil). PAIiIZ w 2008 r. podpisała z ApexBrasil umowę o współpracy. Uroczyste otwarcie biura ApexBrasil w Warszawie nastąpiło w dniu 4 września 2009 roku. Otwarcie nowego centrum biznesowego w Warszawie jest krokiem w kierunku poszerzenia promocji handlu między Brazylią a Polską i stanowi część strategii realizowanej przez ApexBrasil. Wśród głównych celów składających się na misję ApexBrasil w Warszawie znajduje się dostarczanie brazylijskim firmom informacji na temat polskiego rynku i możliwości

eksportowych oraz kojarzenie ich z polskimi partnerami biznesowymi. Agencja będzie również wspomagać tworzenie przedstawicielstw firm brazylijskich w Polsce. Warto także podkreślić, że centrum biznesowe ApexBrasil, w ramach podstawowych zadań, zajmować się będzie wspieraniem polskich inwestycji w Brazylii. Agencja zamierza też, poprzez swoje warszawskie biuro, aktywnie funkcjonować w całym regionie Europy Środkowo-Wschodniej.

W ramach aktywizacji współpracy polsko-brazylijskiej na szczeblu regionalnym, w dn. 18 stycznia 2012 r. Pan Lech Wojtasiak, Wicemarszałek Województwa Wielkopolskiego, gościł Pana Gilberto Limę, Dyrektora Brazylijskiej Agencji Promocji Handlu i Inwestycji APEX Brasil oraz Piotra Kulkę, dyrektora polskiego oddziału APEX Brasil z siedzibą w Warszawie. Spotkanie było kontynuacją rozmów rozpoczętych przez Wicemarszałka Lecha Wojtasiaka w Brazylii, dotyczących współpracy w zakresie promocji gospodarki Wielkopolski na rynku brazylijskim oraz w zakresie przygotowania do wizyty przedsiębiorców z Brazylii w Wielkopolsce. Wicemarszałek Lech Wojtasiak zaprosił również przedstawicieli APEX Brasil do wzięcia udziału w organizowanych przez Urząd Marszałkowski Światowych Dniach Innowacji, które odbędą się we wrześniu 2010 roku w Poznaniu. Również w Wielkopolsce (w Poznaniu), w dniu 27.10.2009, z inicjatywy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego odbyło się Seminarium gospodarcze Polska-Brazylia. Głównym gościem Seminarium był Pan Ivan Ramalho - Wiceminister Rozwoju, Przemysłu i Handlu Zagranicznego Brazylii. Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego prowadzi działania promujące wielkopolską przedsiębiorczość na rynku brazylijskim w formie: organizacji misji gospodarczych do Brazylii, utworzenia Stałych Regionalnych Prezentacji Branżowych w Brazylii; współpracy z instytucjami brazylijskimi W związku z planowaną wizytą Ministra Spraw Zagranicznych, Pana Radosława Sikorskiego w Brazylii oraz Podsekretarz Stanu w MSZ, Pani Beaty Stelmach Kolumbii, w dn. 5-9 listopada 2012 r. trwała zorganizowana przez MSZ wizyta studyjna brazylijskich oraz kolumbijskich dziennikarzy. celem wizyty było zebranie materiałów do artykułów prasowych i programów radiowych, mających pokazywać sukces polskiej transformacji politycznej i ekonomicznej po 1989 roku oraz korzystną na tle Europy aktualną sytuację gospodarczą kraju. Przebywający z wizytą w Polsce dziennikarze reprezentowali następujące media: brazylijskie: radio Senado, dziennik Correio Braziliense, magazyn Valor Economico; oraz kolumbijskie: dzienniki El Espectador, El Tempo oraz La Republica. 7 listopada dziennikarze spotkali się z Panią Minister Iloną Antoniszyn-Klik. W spotkaniu uczestniczył również Dyrektor Dep. Promocji i Współpracy Dwustronnej (DPD), Pan Tomasz Ostaszewicz, oraz pracownicy DPD, Dep. Komunikacji Społecznej, jak również przedstawiciele Ministerstwa Spraw Zagranicznych. Podczas spotkania, Pani Minister przedstawiła ogólne informacje dotyczące stanu polskiej gospodarki (na tle pozostałych państw UE), oraz perspektyw jej dalszego rozwoju, w tym strategii internacjonalizacji polskich przedsiębiorstw. Z przekazanych informacji wynikało, iż aktualna strategia Polski koncentruje się na wykreowaniu nowych, proeksportowych branż gospodarki, odchodząc jednocześnie od promocji sektorów tradycyjnych, które w obecnych realiach stały się nierentowne. Ponadto, poruszono kwestie transformacji polskiej gospodarki po 1989 r., prywatyzacji polskich przedsiębiorstw państwowych, perspektyw akcesji Polski do strefy euro, oraz dokonano przeglądu obecnych polsko-brazylijskich oraz polsko-kolumbijskich relacji gospodarczych. W dniach 26-28 listopada 2012 r. Minister Spraw Zagranicznych RP Radosław Sikorski złożył oficjalną wizytę w Brazylii. Ministrowi towarzyszyła misja gospodarcza przedstawicieli ok. 50 polskich przedsiębiorstw z branż: transportowej, infrastruktury, chemicznej, energetycznej, usług offshore oraz dóbr konsumpcyjnych. W Brasíli, Min. R. Sikorski spotkał się z Ministrem Spraw Zagranicznych,

Panem Antonio de Aguiar Patriotą, w Ró de Janeiro z Gubernatorem Stanu Ró de Janeiro, Panem Sérgio Cabralem, zaś w Sao Paulo z Wicegubernatorem Stanu, Panem Paulo Guilherme Afif Domingosem. Podczas rozmów, omówiono perspektywy rozwoju wzajemnej współpracy gospodarczych. Oprócz spotkań formalnych, podczas wizyty polskiego ministra w Brazylii, w siedzibach federacji przemysłu Ró de Janeiro (FIRJAN) i Sao Paulo (FIEST) zorganizowano polsko-brazylijskie seminaria gospodarcze. Tematem zorganizowanego w Ró de Janeiro seminarium były perspektywy współpracy bilateralnej w sektorach: energetycznym, wydobywczym, stoczniowym i offshore. Uczestniczyło w nim łącznie 25 przedstawicieli polskich spółek oraz instytucji naukowo-badawczych. Kolejne forum odbyło się w Sao Paulo, a uczestniczyło w nim ok. 150 przedsiębiorców. Podczas seminarium, Zakłady Azotowe „Puławy” podpisały umowę na dostawę siarczanu amonu o wartości 60 mln PLN do Brazylii. Jednocześnie, podczas swojego pobytu na kontynencie południowoamerykańskim, Minister Sikorski ponowił również zaproszenie dla Prezydenta Brazylii, Pani Dilmey Rousseff do złożenia wizyty w Polsce. W związku z trwającym w pierwszej połowie 2013 r. procesem wyboru nowego Dyrektora Generalnego Światowej Organizacji Handlu, z wizytą w Polsce przebywał Wiceminister Rozwoju, Przemysłu i Handlu Zagranicznego Brazylii, Dr. Alessandro Golombiewski Teixeira, który podczas spotkania. Z Ministrem Andrzejem Dychą w dn. 12 lutego 2013 r. lobbował za brazylijskim kandydatem, p.Roberto Carvalho de Azevêdo. W trakcie rozmowy poruszono dodatkowo temat wzajemnej współpracy gospodarczej. Minister Dycha poinformował o specjalnej roli, którą Polska przypisuje rynkowi brazylijskiemu (obok Algierii, Kanady, Kazachstanu i Turcji - w ramach programu wsparcia polskiego eksportu na w/w rynki perspektywiczne) oraz o planowanych na najbliższe lata działaniach promocyjnych. Minister Teixeira wyraził wolę intensyfikacji wzajemnych relacji handlowych, stwierdzając, iż Polska prezentuje dużo większy potencjał, niż np. Ukraina, podczas obydwu państw prezentują zbliżony poziom wymiany handlowej z Brazylią. Minister Teixeira zaprosił również Ministra Dychę do złożenia oficjalnej wizyty w Polsce.

Opracowano na podstawie informacji z Ministerstwa Gospodarki RP, WPHI Ambasady RP w Brazylii, 2014

IZBY

Polsko Brazylijska Izba Gospodarcza www.izbapol-braz.com

WAŻNE KONTAKTY:

Wydział Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Brazylii z siedzibą w Sao Paulo

Rua Zequinha de Abreu, 240

CEP 01250-050 Sao Paulo – SP, Brasil

Telefon: +55 (11) 3673-2776/ +55 (11) 3673-1420

Fax: +55 (11) 3673-0354

E-mail: conselheiro.sp@trade.gov.pl, saopaulo@trade.gov.pl

www.saopaulo.trade.gov.pl

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Federacyjnej Republice Brazylii

Brazylia, Brasilia, SES, Av. das Nações, Qd. 809, Lt. 33, 70423-900

Telefon: +55 61 32128000

Fax: +55 61 32428543

E-mail: brasilia.amb.sekretariat@msz.gov.pl

www.poloniam.org.br

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Kurytybie

Brazylia, Kurytyba, Av. Agostinho Leao Junior, 234, CEP 80030-110 -PR

Telefon: +55 41 3019-4662

E-mail: kurytyba.kg.sekretariat@msz.gov.pl

www.kurytybakg.polemb.net

Konsulat Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Sao Paulo

Brazylia, Sao Paulo, Rua Monte Alegre 1791, 05014-002 Sao Paulo – SP, Brasil

Telefon: +55 11 36723778,

Fax: +55 11 36728224,

E-mail: saopaulo.consulado@msz.gov.pl

www.consuladopoloniasp.org.br

CIEKAWOSTKI

Przewodnik po rynku Brazylii https://saopaulo.trade.gov.pl/pl/Przewodnik_po_rynku

Film o Brazylii <http://vimeo.com/100030671>

Turystyka http://brazylia.lovetotravel.pl/brazylia_ciekawostki

<http://www.odyssei.com/pl/travel/brazylia.php>

